

Мыекъуапэ инженернэ псэуальэхэм язынет зышигъэгъозагъ

УФ-м и Премьер-министрэу Михаил Мишустиниyr Адыгэ-им къызэкъом игъусагъэхэм ашың УФ-м псэольэшынымкъэ ыкыи псэуплэ-коммунальнэ хъызметымкъэ иминистрэу Ирек Файзуллиниyr. Ар мы мафэм псыр зерагъэкъэбзэрэ псэуальэхэу (очистные сооружения) Мыекъуапэ щагъ-къэжыхъэрэм япльыгъ.

Министерствэу ар зипашэр Ыэпылэгъу къафхъу 2019-рэ ильесим икъихъагъум псэуальэхэр икъиркъе ашыжынхэу рагъэжьагъ. Аш пае сомэ миллиардрэ миллион 274-рэ къатупшыгъ. Проектим къыдыхъэлтигъэхэм ягъэцэкъэн АР-м и Лышхъеу Къумпъыл Мурат ежьышхъэктэ ынаэ тет.

АР-м и Премьер-министрэ игуадзэу Сапый Вячеславрэ псэольэшынымкъэ,

транспортимкъэ, псэуплэ-коммунальнэ ыкыи гъогу хъызметымкъэ министрэу Валерий Картамышевымрэ йошлэнхэр зэрэлъякуатэхэрэм федеральнэ министрэ къыщагъэгъозагъ.

Псыукъэбзыгъэлэр чэц-зымафэм псы кубометрэ мини 116-рэ агъэкъэбзэнэм фытегъэпсхъэгъэ линийтуу зэхэт. АР-м псэольэшынымкъэ иминистрэ къызэриуагъэмкъэ, псэуплэу къалэм илэм ильес къэс квадратнэ метрэ мин 50-м нэсэу хагъэхъонэу гухэль я, аш фэшл псыуальэм ыкъуачи нахьыбэ шыгъэн фае. Проектим къызэрэшьдэлтигъэхэм тетэу ар зэрэштэу агъэкъэжьыщ. Аш нэмыхыкъеу зым кубометрэ мин 40 чэц-зымафэм ыгъэкъэбзэнэу къуачлэ илэу, «пусковой комплексиц» агъэуцщ.

Ирек Файзуллинным апэрэ комплексир зерашырэр, зынагъэсигъэр зэргийэлтэгъугъ. 2021-рэ ильесим итгэгээзээ мазэ аш иапэрэ яахь аухынышь атлупшынэу ары зэрэштэйр. Аш ишүаугъэктэ сооружением кубометрэ мин 20-кэ нахьыбэу чэц-зымафэм ыгъэкъэбзэнэу

ыльэкъынэу хъушт. 2022-рэ ильесим апэрэ «пусковой комплексир» зэрэштэу атлупшын гухэль я.

Мы уахтэм псым икъуаплэхэр агъэпсхы. Специалистхэм къызэралуагъэмкъэ, механическэуи, биологическэуи агъэкъэбзэнэу, зэпахырэ уз къыхэмыхыкъынымкъэ ишыкъагъэхэри рашыллэнхэу тыгъэгъээзээ мазэмрагъэжьэшт.

УФ-м псэольэшынымкъэ ыкыи псэуплэ-коммунальнэ хъызметымкъэ иминистрэ «очистной» псэуальэм игъэклэжьын даклоу ошхыпсыр зэрьлэдэжьырэ системэми зөгъэушшомбгүйгъэн фаеу зэрэштэйм къыкигъэтхьыгъ.

Нэужум аш республикэм икъэлэ шхъяэлэ псыу іеклахъэрэ зыфдэм, псырхлонлакъу ашырэр зынагъэсигъэм зашигъэгъозагъ. УФ-м и Правительствэ и Тхаматэу Михаил Мишустиниимрэ АР-м и Лышхъеу Къумпъыл Муратрэ зэлүүгээштэйрэй. Республикэм ишаа къызэралуагъэмкъэ, ар километри 129-рэ мэхъу, йошлэнхэр гүнэм рафыллагъэх,

ильесэу къихъагъэм иапэрэ квартал имыкъызэ аухынэу ары зыуж итхэр.

АР-м ивице-премьерэу Сапый Вячеслав УФ-м псэольэшынымкъэ ыкыи псэуплэ-коммунальнэ хъызметымкъэ иминистрэ къызэрэшгэгъозагъэмкъэ, Мыекъуапэ имызакью, къыпэуль псэуплэхэм ашыщыбхэмии псыр зэпыу фэмыхъоу къаіскіхъанэу мыш амал къытышт. Проектим къыдыхъэлтигъэу псым гъучлэу хэлтийр хэгъэкыгъэнэм фытегъэпсхъэгъэ станциери атлупшыгъ. Аш ишүаугъэктэ гъожьышо имылжьэу, къабэх хуугъэ.

Псыубытыгъэу къутырэу Гавердовскэм дэтим йоф зэришлэрэми зэлүүгэгъум игугу щашыгъ. Аш хэхъэрэ псы къычлэшгээштэйрэ 20-м щыщэу 13-р ары мы уахтэм йоф зышлэрэр. Аш фэшл «Росгеология» испециалистхэр къырагъэблэгъэнхэш чычлэгъим псы къызщичлэпшын пълэкъыщ чычлэгъим алъагъэхъунхэу Ирек Файзуллинным предложение къихъыгъ.

АР-м и Лышхъеу ипресс-къулыкъу.

Шушлэнным фэшагъэх

Гумэкъыгъо чыгыпэ тывифэкъэ цыфыр Ыэпылэгъу щыкъэн зэрильэкъыщтыр къидгурэо. Үпэкъэ тизакъоу тыпсэун амал тиэтуу тлытэштыгъэми, гузэжьогъу такыикъэм нэмыхыкъеу тигупшысэу етэгъажьэ.

Мыш фэдэ уахтэм зыэ къынфэзыщэирэ цыфым дунаим тет мылькур къынфэзыщэирэ зэдэгээштэйрэ огъэлтэлэ, ишүшлэгъэ бэрэ угу иогъэльти. Синепэрэ тхыгъэ зыфээхъыгъэр цыфхэм Ыэпылэгъу афэхъунхэм сыйдигуу фэхъазыр ныбжыкъэхэр ары.

Эльвина Эрсан ильес 22-рэ ынныбжь. Аш Мыекъуапэ дэт я 4-рэ лицеир дышигъэр медалькъэ къыуухыгъ ыкыи Мыекъонэ къэралыгъо технологическэ университетим чиэхъагъ. Пишэштэ ныбжыкъиэр фармацевтэу еджагъ. Ашигъэрэ еджан иэр диплом плъижъскъэ къыуухыгъ.

— 2020-рэ ильесим аш илчээрэ гъэсэнгъэ зэрэзэзгээштэйтэгъэр къэзыуушхъа-тырэ тхылтыр къысатыжьыгъ. Волонтер движением сыйзыхъагъэр бэшлагъэп. Пандемиим ильхъян Ыэпылэгъу сафэхъунэу къысэджэгъягъэх. Сэри бэрэ семыгупшысэу сыйкъуагъ, — къытфедуэтэ Эльвинэ. — А уахтэм тиэпылэгъу зишикъагъэм дэжь зыдгээштэгъ. Телефоним упчлэ зиэтуу къытеохэрэм упчлэгъэгъу тафэхъущтыгъ, къэлэ администрациими тишигъагъе едгээкъынэу тыхыгъагъ. Джащ фэдэу унэм къимыкъырэмэ ящыкъэгъе лээзэгъу уцхэр афэхъуыштыгъэх.

(Икъух я 4-рэ нэклуб. ит).

Апшъэрэ гъесэныгъэ зэрагъэгъотын пай

Программэу «Социальный лифт» зыфиорэм ишүаагъеклэ гурит еджаплэр къэзыухырэ сэнаущыгъэ зыхэль кэлэеджаклохэу щиенныгъэм чыпилэ къин ригъеуцугъэхэм ыпкэ зыхэмийл апшъэрэ гъесэныгъэ зэрагъэгъотын альэкьышт. Бюджет чыпилэ хэфэнхэм пае ишыклохъя баллыр рамыгъекуугъэми, урысые университетхэм ащеджэнхэ амал щиеншт.

Лъепкъ ушэтын университетэу «Высшая школа экономики» зыфиорэм программэр пхыреши. Еджаплэр къэзыуххэу зэнэкъоку шыкъэм тетэу программэм хэлэжээнхэ фитхэр мыкупым къихиубытэхэрэр архы:

- ны-тихэу кулыкъум е дээм енхыгъэ пишэ-рыльхэр зыгъэцаклээ зидунаи зыхъожсыгъэхэр е а I-рэ ыкни я II-рэ купхэм ахэхъэрэ сэкъат-ныгъэ зиIхэм якIэлэцIыкIухэр;
- хэхъо маклэ зиIэ

унаагъохэм къарыкIыгъэхэр;
— апшъэрэ гъесэныгъэ икью защарамыгъэгъо-тиирэ къоджэ исэ-упIхэм къадэкIыгъэхэр;
— зигъот мэклэ уна-гъохэу сабыибэ зэрысхэм къарыкIыгъэ кэлэцIы-кIухэр;
— ѢиIынагъэм чыпIэ къин ригъэуцогъэ унаагъохэм къарыкIыгъэхэр.

Программэу «Социальный лифт» зыфиорэмкээ экономи-

кэм иапшъэрэ еджаплэ чэхъашт студентхэр университетын имылькукээ рагъэджэштыхыкни еджэфхэ ахьщэ Iепылэгъу аратышт.

Еджаплэр къэзыуххэрэм ядокментхэм яштэн 2021-рэ ильэсүм мэкьюгъум и 1-м аухыщт. Проектын фэгъэхыгъээ игъэктохъя къэбарыр, шапхэу пыльхэр университетын исайт ижүүлтэшт: www.hse.ru/lift.

2021-рэ ильэсүм экономикэм и Апшъэрэ еджаплэ программуу «Социальный лифт» зыфиорэмкээ нэбгыри 190-рэ алэрэ курсым ыштэнэу фэхъазыр. аркызыфэжкугъэфед.

ШIЭНЫГЪЭМ ИТХЬАМАФЭ ЗЭХАЩАГЬ

Мэзаем и 8-м урысые наукэм и Мафэ тикъэралыгъо щыхагъэунэфыкыгъ. Аш фэгъэхыгъэу ильэс къэс Адыгэ къэралыгъо университетын шIЭНЫГЪЭМ ИТХЬАМАФЭ Ѣызэхаша. «Наукоградкээ» зэджэгъэхэ һофтхъабзэм къидыхэлтыгъэу конференциехэр, лекциехэр, семинархэр ыкни нэмыхкэхэр рагъеклокъых.

Апшъэрэ еджаплэм ипресс-кулыкъу къизэрэщаагъэмкээ, урысые наукэм и Мафэ ильэс къэс игъэккотыгъэу хагъеунэфыкы. Блэкыгъэ ильэсхэм афэмидэу, мыгъэ апэрэу арвиртуальнэу зэхашшт.

— Апшъэрэ еджаплэм и YouTube площадкэ фестивалын изэфир занкIэ ѢыкIощт. Лъэныкъо

зэфэшхъафхэмкээ зэх-щэшт һофтхъабзэхэм шIоигъоныгъэ зиIхэр ах-плъэнхэ альэкIыщтых, — къетхы Адыгэ къэралыгъо университетын ипресс-кулыкъу.

Онлайн-фестивалын ипрограммэ къизэрэдильтэрэмкээ, лекциехэр, научнэ зэдэгүүштэйхъухэр, мастер-классхэр ыкни

зэнэкъоку зэфэшхъафхэр зэхашштых. Анахь чанэу эфирим еплъигъэхэм Адыгэ къэралыгъо университетын ыгъэхъазыгъэ шIухъафтынхэр аратыштых.

Шыгу къэдгэкъижын, 2021-рэ ильэсүр шIЭНЫГЪЭМРЭ Технологиемрэ я Ильэсэу Урысые Федерациин зэрэшгээнэфагъэр.

(Тикорр.)

Адыгэ Республикаэм иминистрэхэм я Кабинет иунашь

2020-рэ ильэсүм ия IV-рэ мэзиць ырпсэунхэмкээ ахьщэ анахь маклэр якыкIэгъагъэр гъэнэфэгъэным өхүллагь

Адыгэ Республикаэм и Законэ «Рыпсэунхэмкээ ахьщэ анахь маклэр Адыгэ Республикаэмкээ гъэнэфэгъэным өхүллагь» зыфиорэм ия 4-рэ статья ия 2-рэ Iахь диштэу Адыгэ Республикаэм иминистрэхэм я Кабинет иунашь ышыгъ.

1. 2020-рэ ильэсүм ия IV-рэ мэзиць ырпсэунхэмкээ ахьщэ анахь маклэр мыш фэдизыгъэу гъэнэфэгъэнэу:

- 1) зы нэбгырэм тельтигъэу — сомэ 9876-рэ;
  - 2) Адыгэ Республикаэм Ѣыпсэухэрэр социальнэ-демографие куп шхъаIэхэмкээ зэтэутыгъэу:
  - a) тоф зышлэн зыльэкIхэрэм апае — сомэ 10520-рэ;
  - b) пенсионерхэм апае — сомэ 8090-рэ;
  - c) кэлэцыкIухэм апае — сомэ 10081-рэ.
2. Официальнэу къызыхаутырэ нэуж мэфи 10 зытешшкээ мыунашьом куячэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикаэм и Премье-министрэ ипшъэрэлхэр зыгъэцаклэу САПЫЙ Вячеслав къ. Мыекуяпэ, Ѣылэ мазэм и 29-рэ, 2021-рэ ильэс N 8

БЖЫХЬАСЭХЭМ ЯЗЫТЕТ УИГЬЭРЭЗЭНЭУ ЩЫТ

Республикэм Ѣапхыгъэ бжыхъасэхэм язытет мы мафэхэм Адыгэ Республикаэм мэкьюмэшмкээ и Министерствэ испециалистхэм аупльэкIугь. 2021-рэ ильэсүм һуахыжынэу Адыгейм бжыхъэсэ гектар мини 116,4-рэ Ѣашлагь.

Зэфэхъысажьэу ашыгъэхэм къызэрэгъэлэгъуагъэмкээ, непэрэ мафэм өхүллагь ахэм язытет уигъэрэзэнэу Ѣыт. Лэжыгъэхэр чылээм ымыстынхэмкээ осым ишүаагъэ къэкло. Ошх-осэу Ѣыла-гъэхэм яшүаагъеклэ, чыгум шынэгъаклэу илэн фаем фэдиз мэхъу.

Ом изытет зыфэдэштим елтыгъэ бжыхъасэхэр гъатхэм зэрэтехъащтхэр. Ахэм язытеткээ ящикигъэшт чыгъэшIухэр арагъэгъотыштых. Бжыхъасэхэм зэршүүшIэхэрэм елтыгъэу ахэм лэжыгъэ къызэрэратыштэр чыгулэжхэм дэгъоу къагурэо.

ДЕЛЭКЬО Анет.

Хазабэу альэгъугъэр зыщыдгъэгъупшэ хъущтэп

Урысые юфхъабзэу «Без срока давности» зыфиорэр мэзаем и 8-м Адыгэ Республикаем хъарзынэш юфхэмкэ и Гъэорышаплэ щыкуагь.

Хэгъэгү зэошхом ильэхъан тицыф мамырхэм хазабэу ашчыгъэр, джаш фэдэу нацистхэм ыкы ахэм якъотэгъухэм тикъэралыгь ичыплэу квадзыхъагъехэм хъакэ-къоклагъеу ашызэрахъагъехэр къизылтыкырэ документхэр аш къышатгэлэгъягъэх.

Юфхъабзэр къызэуихыгь ыкы зэрищаа Адыгэ Республикаем архивхэм яюфхэмкэ и Гъэорышаплэ ишаа Къулэ Сайдэ. Аш къызэриуагъэмкэ, Урысаем ишьольыр 63-мэ мы мафэм къэгъэлэгъонир ашээко. УФ-м и Президентэу Владимир Путиним инашо къыпкыры-къыхээ Федеральнэ проектэу «Без срока давности» зыфиорэр хахьэу хъарзынэш документхэр къагъотыгъех ыкы къыхаутыгъэх.

Къэгъэлэгъоним хэлэжьва-гъэх хъарзынэшымкэ къэралыгъо учреждениеу Краснодар дэтым ишаа Станислав Темировыр, Адыгейим иархив къулыкъу иветеранэу Шынэхъо Асе, тарихъ шэнгэхъэмкэ докторэр, профессорэр Елена Малышевар, гуманитар уштынхэмкэ Адыгэ республике институтым тарихымкэ иотдел ишаа Ацуумыж Казбек, тарихълэжъхэр, УФ-м и Следственнэ комитет иследственнэ Гъэорышаплэу АР-м щылэм илъикохэр, нэмийхэри.

Германием инацистхэр Советска Союзым къызитебанхэм гухэлэйэ ялагъэр лъэпсэкоды ташыныр ыкы тикъэралыгъо ис цыфхэр агъэпщылыхэр, кючаджэ ташыныр ары. Къэгъэлэгъоним къырахьылэгъэх архив документхэм ахэр къыралотыкых.

— 2021-рэ ильэсийн мэзаем и 8-м «Без срока давности» зыфиорэр къэгъэлэгъонир зыкы-зэхаагъэм лъансэ имылэу щитэп, — къы-Иуагъ Къулэ Сайдэ. — Ильэс 75-кэ узэкэлэ-бэжьэмэ мы мафэм,

нацистхэм бзэджэшлагъеу зэрахъагъехэмкэ щисэу къыхъагъехэр зэрйт материалхэр иэбуытыплэу Нюрнберг трибуналым гъэмисэн унашо ышыгь. Нацистхэм ыкы ахэм якъотэгъухэм мамыр цыфхэм альэнкъокэ бзэджэшлагъехэр зэрэрахъагъехэм, аш имызакью советскэ цыфхэр лъэпсэкоды ашынэу зэрэфягъехэм Дунэе мэхъанэ зиэх хъыкумыр еуцоллагь.

Тематическэ мэхъанэ зиэх къэгъэлэгъоним нацистхэм ыкы ахэм якъотэгъухэм советскэ народыр геноцид ашын гухэль зэрялагъэр лъэнкъо зэфэшхъафхэмкэ къегъенана: шьоиш операциеу зэрахъагъехэр ыкы мамыр цыфхэр зэрэгээ-кодыгъехэр, гъаблэм зэрэрагъэхъагъехэр ыкы жъалымагъэ зыхэль зеклиакъехэр зэрэдээз-рахъагъехэр, къелцыкхэм апэшүеклэе бзэджэшлагъехэр зэрээрхъагъехэр, егъэзигъекэ шоокл зымыз юфшэнхэр зэрэрагъэцэклагъехэр ыкы мамыр цыфхэр ашхъе фимтхэу Германием зэрафыгъехэр, сымэджеэшым ыкы іэзэпэ учрежде-

Германием инацистхэр Советска Союзым къызитебанхэм гухэлэйэу Янгъэр лъэпсэкоды ташыныр ыкы тикъэралыгъо ис цыфхэр агъэпщылыхэр, кючаджэ ташыныр ары. Къэгъэлэгъоним къырахьылэгъэх архив документхэм ахэр къыралотыкых.

ниехэм ачэлхэр зэраукигъэхэр. Мыхэм Хэгъэгү зэошхом ильэхъан къадзыхъэгъэгъэ шьольырхэр зэкэ къызэлъеу-бытих ыкы советскэ народыр геноцид ашынэу зэрэфягъехэр къаушыхыа.

Проектым игъэцэкэн хахьэу къэгъэлэгъоним мини 7 фэдиз хъурэ архив документ анахь шэшэгъонхэр къышагъэлэгъуагь.

2020-рэ ильэсийн, шэжьымрэ щытхъумрэ я Ильэс, проектэу «Без срока давности» зыфиорэр научнэ проектэу агъэ-нэфагъагь ыкы лъэпкэ шүхъафтынэу «Победа» зыфиорэр къыратыгъ. 1941 — 1945-рэ ильэсхэм Хэгъэгү зэо-

шхом хэлэжьагъехэм ыкы тарихъ шэжьымрэ къэххумэгъеним ыль-нэйкъокэ гъэхъагъехэр зышигъэхэм мыр афа-гъашуаш.

Юфхъабзэм къыщыгүшыла-гъэхэм зэкэми къалыагь Хэгъэгү зэошхом ильэхъан тицыфхэм къинишхо зэральэгъуагь, нацистхэм жъалымагъэу зэрахъагъэр щылэнгээс сид фэдэрэ лъэнкъоки зэрэхэмхээштээр, тидээклюпэе хэклюдагъэхэм яшэхь яшэшлээр щытхъоу къызэрэтхэтиштээр.

Мы проектым зэкэмки шьольырхэм яхъарзынэш 47-рэ, къулыкъушэ 370-рэ, тарихъ шэнгэхъэмкэ доктор ыкы кандидат нэбгырэ 66-рэ хэлэжьагъэх.

КИАРЭ Фатим.
Сурэхэр юшынэ Аслын тарихыгъэх.

тъэхэр видеотехыгъэ шыклемкэ Р. Руденкэм къышыгъэ паслээм рагъэдэгүгъэх.

Р. Руденкэм ипэублэ гүшүэлэх мэхъанэшхо илагь. СССР-м икъэдэхъэгъэ чыпэхэм нацистхэм зыфдэ щымыэ жъалымагъэу ыкы хъакэ-къоклагъеу ашызэрахъагъехэр зэкэ апэдээ а мафэм аш къышыгъэх. Мамыр цыфхэм ашхъехэр зэрэпальштэгъэм, егъэзигъекэ юф зэраагашштэгъэм, хъазабэу арагъэшчыгъэм ыкы хъалс хъуугээ дээклопхэр зэрэукигъэхэм, къалехэр ыкы къоджэ пэсүпэхэр зэрахъункашэхэм ягуу къышызэ ашкэ пчагъагъехэр ыкы ѿсэхэр къыхыгъэх. Джащыгъум аш паслээу къышыгъэмкэ эзэрдунеу нафэ афэхъугъ советскэ союзым ѿсэуэр цыф мамырхэм альэнкъокэ нацистхэм бзэджэшэгъэх инэу зэрахъагъехэр зыфэдэхэр.

ШУШЛЭНЫМ ФЭЩАГЬЭХ

«ІэпіІэгъу ІшкыІэрэм тишиуагъе едгъекын амал зэртиІэм куачІэ къитхилхъэштыгъе, джыри нахыбэ зэшлотхыным тыпылтыгъе.»

(Икеух.)

Ежь къесымэджэним тещыныхъеу, е ўишэрэм ыгъяшыгъеу къышыхъоу зы такъикъ тигушыІэгъу къеклыгъеп. Сыдигъуи зэгупшиштыгъе амалеу иіэмкэ цыфхэм ишуагъе зээраригъекыщтыр ары.

— Пандемием ильехъан общестьенэ транспорти икьюо клоштыгъеп, — игукъекыжхэмкэ къиддэгуашэ Эльвинэ. — Пчыхъэрэ лъесеу унэм тыкло-

жыщтыгъе. ІэпіІэгъу щыкІэрэм тишиуагъе едгъекын амал зэртиІэм куачІэ къитхилхъэштыгъе, джыри нахыбэ зэшлотхыным тыпылтыгъе.

Пандемием ильехъан цыфхэм чанэу ІэпіІэгъу зэрафэхъугъэм фэшI ОНФ-м и Гупчэ штаб ипащэ ыцкэ рэзэнтыгъе тхыль пшъешшэ ныбжыклем къифагъешшошагъ. Иофшэн осэ ин къизэрэфашыгъем тигушыІэгъу лъешшэу ыгъягушуагъе.

Джыре уахти амалеу иіэм ельтигъеу Эльвинэ волонтер движением хэлажъе. ОНФ-м ишьольтыр къутамэу Адыгэ Республикаем щыІэм зэхищэрэ иофхъабзэхэм чанэу закъышегъельагъо. Бэмышшэу гъот маэ зиі унагъохэм къарыхъухъэгъе са-бийхэм, сэкъатныгъэ зиі кэлэццыкүхэм адэжъ щылагъехъ, шуухафтынхэр афахыгъехъ.

Эльвинэ гухэль шхъялеу зыдиыгъхэм волонтер лъеныхъоу ахэт. Тапэкэ ишэнтигъе Іекыб къералыгъом щыхигъехъоним егупшишэ. Аш опытэу къызызІекыгъехъаштыр зыдиыгъеу Адыгейим къекложын, икъэлэ гупсэ щилэжъэн шоиньонгъе ил. Сыд фэдэ гухэль мышыгъеми волонтерствэр ахэм ахэт зэлтишт.

Пшыпый Сайдэ Мыекъопэ индустримальэ техникумым щеджэ. Ильэс 17 зыныбжь пшъашшэр джыри еджапІэм чэсигъ волонтерхэм якуп зыхахъем. Техникумыми аш щипидзэжыгъ. «Абилимпикс», «WorldSkills» зыфиорэ иофхъабзэхэм волонтереу ахэлажъе.

— ОНФ-м, Урысыем иныб-

жыкІэхэм я Союз волонтерэу саҳат, — къытфелуатэ Сайдэ. — Пандемием ильехъан гъомылэхъэ Іальмэхъэр тыугоштыгъехъ ыкчи ахэр унэм къи-кын амал зимиш нэжъ-лужхэм, джащ фэдэу сымэджэхъэм юф ашызышшэрэ врачхэм хъалыжъохэр афэтщагъехъ.

Бэмышшэу студентхэм я Мафэ хагъяунэфыкыгъ. Аш фэгъэхыгъе иофхъабзэм Сайдэ хэлэжъагъ. ТигушыІэгъу къыззериоремкэ, уахтэ илэ зыхыклем, игуапеу шуушлэним зыфегъазэ. Хаулыеу Ѣысыныр аш ишэнэл. Амалеу иіэмкэ цыфхэм ІэпіІэгъу афэхъуным сидигъуи фэхъазыр.

— Техникумым къызысуюхыкэ

Мыекъопэ къералыгъо технологическе университетым сычэхъяжынэу сифай. «Ландшафтный дизайн» зыфиорэ сэнхъятаир къызызІекыгъехъаным сыкхъопсы, — игухэлхъэмкэ къиддэгуашэ Сайдэ. — Творчествэм епхыгъе сэнхъятахэм сывзэпашэ. Тапэкэ шуушлэним ильято сиркылонэу сифай. Сыгукэ зыдэсигъ гухэльхэр къыздэзгъэхъуним сишиыпкъеу сишиыпкъеу.

Мыекъопэ индустримальэ техникумым Ольга Хайдуковам мыгъэ къеухы. Ханты-Мансийскэ автоном хэкум къыкыгъе пшъешшэ ныбжыклем ыпекэ волонтер движением хэтгъяэп. Мыекъуапэ ёджэнир зыщыргъя-

жъэм шуушлэнми нахь пэблагъе хъугъе.

— Иофхъабзэу тызыхэлажье-рэм волонтерхэр къеклонлэгъа-гъэх, — игукъекыжхэмкэ къиддэгуашэ Ольгэ. — Зигугу къашыре лъеныхъоу сишигъэ-шэгъоно хъугъе ыкчи аш си-хэхъанэу гухэль сишигъе. Блэ-кыгъе ильесым ичъэпэогъу мазэ къыщгъэжъяа-гъеу волонтер движением сишигъе. Цыфхэм шу зэрафашшэрэм даклоу уилэгъу-хэм нэуасэ уафэхъу, ныбджэ-гъукэхэр зэогъэгъотых.

Врачхэм хъалыжъохэр афэзящгъэ волонтерхэм тигушыІэгъу ахэтгъ. Джащ фэдэу ным и Мафэ зэрагъэмэфэкырэми, аптекхэр зэрауплэкүрэми ахэлэжъагъ.

— Техникумым къызысуюхыкэ волонтерствэр згъетыльыжъиштэп. Мыекъопэ къералыгъо технологическе университетым сычэхъяжынэу сэгъэнафе ыкчи шуушлэним амалеу сиіэмкэ сишиыпкъеу.

АБРЭДЖ Сэтэнай.

Пандемием ильехъан цыфхэм чанэу ІэпіІэгъу зэрафэхъугъэм фэшI ОНФ-м и Гупчэ штаб ипащэ ыцкэ рэзэнтыгъе тхыль пшъешшэ ныбжыклем къифагъешшошагъ. Иофшэн осэ ин къизэрэфашыгъем тигушыІэгъу лъешшэу ыгъягушуагъе.

Анахь дэгъухэр къихагъэштыгъэх

ИльесыкІэм ипэгъокІэу Мыекъуапэ щиззэхашэрэ зэнэкьюкоу «Арт-өлка» зыфиорэм изэфэхысыжыхъэр мы мафэхэм къэнэфагъэх.

Къэлэ администрацием культурэмкэ и Гээлорышланлэ къызэрэшцауагъэмкэ, пандемием ыпкъ къикыклем зэнэкьюкоу мы ильесым пэйудзыгъе шыкІэм тетэу агъэпсыгъ. Аш къелэццыкүу ыыгыпІэм чэсхэр ыкчи гурит едкапІэхэм ашеджэхэрэр хэлэжъагъэх.

Мы ильесым Мыекъуапэ, Мыекъопэ районым, Кощхаблэ ыкчи Адыгэхъалэ ашыпсэурэ къелэццыкүу 450-рэ фэдиз иофхъабзэм хэлэжъагъэх.

Къелэццыкүхэм ежь-ежырэу елкэр ашынэу щытыгъ. Шхъадж зыфаем ар хишикыгъигъ. Зэнэкьюкоу лъеныхъоу зэфэшхъафхэмкэ зэтеутыгъагъ. Иофхъабзэм къирахылыгъе елкхэм

жюрир ахэлпльагъ ыкчи анахь дэгъо альтигъе 35-р пэйудзыгъе къэгэлэхъоним хэлэжъагъ. Онлайн-мэкъэтимкэ зэфэхысыжыхъэр ашыгъэх, анахьыбэ «лайк» зыфагъеуцугъэхэр ары анахь дэгъоу къихагъэштыгъэхэр.

Зэфэхысыжыхъэм къызэрэгэлэгъуягъэмкэ, теклонигъе къыдэзэхыгъигъэр Матвей ыкчи Семен Пантелеевхэр арых. Ахэм ялкэ анахь дахэу альтигъагъ, пкынгъо гъэшэгъонхэмкэ, республикэ гупчэм итамыгъекэ ар агъэлээрэклагъ.

Анахь дэгъоу къихагъэштыгъэх дипломхэмрэ шуухафтынхэмрэ аратыгъэх.

ДЕЛЭКЬО Анет.

ГукІэгъурэ ЗЭХЭШЫКІҮРЭ ЗЫХЭЛЬ ЦЫФ

Пандемиер кызежьэм, сид фэдэрэ лъэнүкъоки щыненгъэм зэхъо-
кыныгъэшхохэр фишыгъэх. Анахъеу йофшэн кыныр зыпшъэ ильни-
нэу хуугъэ медикхэм ямызакъоу, социальнэ йофышэхэри а сатырым
хэуцуагъэх.

Мыхэри непэрэ мафэм илъ-
хъужъых. Япсауныгъэ емы-
блэжъыхэу цыфхэм іэпилэгъу-
зэрэфхэштхэм үүж итих. Ащ-
даклоу социальнэ йофышэхэр
волонтерхэм ахэтхэу гэпсэф
ямынэу мы охтэ кынин юф
ашлаг. Ахэм аацш непэ нэула-
сэ шъузыфэсшыимэ шоонигъо
Нэнэжъ Сайдэ. Цыфхэм соци-
альнэ іэпилэгъу ягъэгъотыгъэ-
нимкэ гупчэу Тууцож район-
ным итим иотделениеу уна-
гъом, ным ыкы кіэлэцыкүгъом
афэгъэзагъэм Сайдэ ипащ.

Краснодар дэт кооперативнэ
институтыр кызыгухым, 2010-рэ
ильтээм мы гупчэм Сайдэ
специалистэу юфшэнэы щы-
ригъэзагъ. Нэухым ыпшъэкэ
зигуугъ къэтшыгъе отделениеу
ипашу агъенафи, ильеси 5-м
ехуугъэу а іенатлэр егъэцакэ.
Социальнэ лъэнүкъомкэ м-
неджерэу ятлонэрэ ашшээрэ
гъэсэнгъэ тигушыгъу зэри-
гъэгъотыгъыг.

Коронавирусыр кызежьэм,
социальнэ юфышэхэм агъэ-
цкээн фаем зэхокыныгъэхэр
фэхъугъях. Гъуналкъеу хэгъэ-
гум щагъэнэфагъэхэм апкы кы-
кыкъикэ зынныбжъ хэклотагъэхэу
унэхэм арысхэм ящыкэгъэ
іэпилэгъур ягъэгъотыгъэнэу
непэрэ щылакъим анах шхъалэ
щыхъугъ. Ащ епхыгъеу гуфти-
хэм яюфшэн имэхъанэ зы-
кынгъетыгъ ыкы мафэ къес хэ-
хъо, нах зэльашэ мэхъу. Ар
кызыкъихэзгъэшырэй районым
ис волонтер пэрытхэм Сайдэ
аацшыгъ ары.

— Ильеситлукэ узэкіэбэжъ-
мэ, волонтер купхэр зэхашэн-
хэу рагъэжъэгъ кьодьеу, апэ-
ре сатырхэм сахэхъаг, — къе-
люатэ Нэнэжъ Сайдэ. — Еджа-
кло сагъаклу, сертификати кы-
сатыг. Социальнэ юфышэм
ипшъэриль шхъалэр гүкэгъу
хэльэу, іэпилэгъу зищыкэгъэ
цыфхэм ишуагъе ригъэкъинир
ары. Джаш фэд волонтерхэри.
Мы охтэ кынину тызхэтгъэм
ахэм яшуагъе кынину тэгъуаг.
Шуушэ іэпилэгъу альыдгъээ-

сыщтыгъэм даклоу, нэжъ-хъужъэр
анах зыкэхъопсыщтыгъэхэр
гүшигъэгъу тафэхъуны ары.
Сайдэ кызыериуагъэмкээ,
цыфхэм социальнэ іэпилэгъу
ягъэгъотыгъэнэкэ гупчэм
иофишэн зэрэштэу зэхъокы-
гъаг. Отделениехэр зыфэгъэ-
зэгъэхэ юфхэм емъылыгъеу
зедэгъэхэ. Тууцож район
администрацием илинне плъыр
іэпилэгъу зищыклагъэу кытео-
хэрэм яльеу социальнэ юфы-
шэхэм афырагъэхъизэ, мэфэ

кынхэр зэпачыгъэх. Шхъэзакъоу, сымаджэу земыклошь-
хэрэр анахъеу кызкіэлэшь-
тъэхэр ящыкэгъе іэзэгъу уцхэр
алякіэгъэхъэгъэнэир ары. Узым
ыгъэштэгъэ нэжъ-хъужъэр къэ-
бар тэрэз зэхахынны щыкэ-
штыгъэх, ахэм волонтерхэр
гүшигъэгъу афэхъуштыгъэх.
Ащ нэмийкэу, Адыгэим и Лыш-
хъэу Кыумпыл Мурат, полити-
ке партие «Единая Россия» зы-
фиордэл и Адыгэ шъольыр
кутамэ, лъэкэ зильхэм ацкээ
къаштэгъэ шуушэ іэпилэгъу
гъомылхэхэ зэфэшхъафхэр
зыдэль къэмланхэр гъогогу
пчагъэрэ кырагошкыгъэх.
Ахэр зизакъоу псэурэ нэжъ-хъужъ-
хэу, зигъот маклехэр, сэкъатны-
гъэ зиэхъэу, сабыиб зэрысхэу
унэгъо 344-мэ афащагъэх.

Сайдэ пэщэнгъэ зыдыз-
рихъэрэ отделениеу унагъом,
nym ыкы кіэлэцыкүгъом аф-
гъэзагъэм кытедгъэгушыгъаг.
Ащ иучет зигъот маклехэр, са-
быиб зэрысхэу, сэкъатныгъэ
зиэхъэу нэбгыри 117-рэ фэдиз
хэт. Кіэлэцыкү 11-мэ сэкъат-
ныгъэ ял. Сид фэдэрэ шуушэ
іэпилэгъу районым къаклорэр
мыхэм алокэ.

— Мэфэл мафэхэу Ильеси-
кээм, кіэлэцыкүхэр къэхъумэ-
гъэнхэм и Дунэе мафэ, йоны-
гъом и 1-м яхъулэу кытэгхыгъ-
гъэ ныбжыкъикэ цыкүхэр зэ-
рэдгэгушоштхэм тыпиль, —
къеуатэ Сайдэ. — Тигупчэ
ипашу игуукъыкъикэ ильеси-
кэ шүхъафтын цыкүхэр гъэ къас
афэшэшых. Джаш фэдэрэ, амал
зылекъэл спонсорхэм тальхэу,
яшуушэ іэпилэгъу мы сабы
купхэм зэрищыкъагъэр агурытэ-
гъяло ыкы бэмэ яшуагъе кы-
тагъэхъ. Ильес зэкэлъико-
хэм ильеси-кэ шүхъафтынхэр,
еджэн, тхэн ыкы сурэтшынны
щагъэфедэрэ пкыгъохэр кыт-
фэзыщэхэрэм аацшыгъ кіэлэ-

цикүхэрэ «Инициатива»
зыфилоу Краснодар дэтыр,
унэе предпринимателэу Дэкумэ
Аскэр, Уджыхуу Сусанэ зип-
шэ кіэлэцыкү фондэу «Чужих
детей не бывает». Тиучет хэт
кіэлэцыкүхэм къэралыгъо ха-
бзэм илъыклохэм анаэ къа-
тет. Япсауныгъэ зыщагъэп-
тэцтэг зыгъэпсэфыгъэхэм мы-
хэрэ агъакло.

Сайдэ кіэлэцыкүхэм къате-
гүшигъэ зыхъукэ, ахэм зэрафэ-
гумэкырэр, зэрикласхэр кы-
хэш. Социальнэ юфышэнэ юф-
шэнэир кызызэриу ыкы
псынкагъо Ѣйтэл. Ащ іэпэ-
сэныгъэ гъэнэфагъе ишкыгъаг.
Цыфхэм, обществэм зэпхын-
гъэ адэпшыншунэу Ѣйт. Ащ
даклоу, нэбгырэ пэпчь еклон-
кэ гъэнэфагъе кыффебгъо-
шун фае, джа шэпхъешхүхэм
атетэу тигущыгъэгъу мэлажэ.

— Социальнэ юфышэм нэ-
шэнэ шхъалэу хэлъынхэ фаеу
кыысшошырэр шур, гуклэгъу-
нагъэр ыкы пшъэдэкыжъэу
ыхырэр зэхишэнэир ары, —
ёло Нэнэжъ Сайдэ. — Кы-
тэлхыгъэ цыфхэм сид фэд-
шуушэ іэпилэгъу афетшагъэ-
ми, зыгорэм дгъэклюагъэхъем
сэ шхъэкъэл сакъемуулчэжъэу
хъурэп. Агу рихыгъэмэ, ана-
хъеу ежхэр зыфэягъэхэм, го-
гум зэртэхъухъагъэхэм защи-
сээгъэзгъуазэ. Ар ягуалэ мэхъу.

Сайдэ иофишэн ыгъэшы-
гъэ, зыгъэпсэфыгъо лъыхъух-
эрэм аацшыгъ. Пшъэдэкыжъэу
ыхырэр зэхишыкъызэ, кыни-
гъохэм къамыгъащэу ишпэ-
рэйхъэр Ѣйтхуу хэлъеу егъэ-
цакэх. Гуклэгъурэ зэхшыкъырэ
зыхъэл цыф. Иофишэнкэ шу-
зэришэрэм гухахъо хегъуатэ.
Ащ ишыкъащ Ѣйтхуу ыкы рээ-
нагъэ тхылхэмкэ кызэрэрх-
гъэшырэр.

ЮШЫНЭ Сусан.

Тыгъэнэбзый

Мэзаер гулаал

**Тикъимафэ мы аужырэ ильэс зыбгъупшиым хэнишык
кэузызэблихъугь ыкчи зыпкы им дэдэу пфэлощтэ.**

Тапэкіэ тичыопс зыфэдагъэу къялотэжжэрэм ар джы теки, шъотехъэшьоткэ хъазыр. А зы мафэм пшіэ зызэблехъу: зэтыгъэ, зэ ошхи, зэ осы, зэ жыбыгъэ, етланэ къимафэм умышлэжынэу тыгъэр къеыхэу, фэбэшхо къэхьу. Аш фэдэ зэблэуныгъэ инхэм уз гъенэфагъэхэр зиэ цыфхэр хэпшыкэу зэрэдэх ау, сидэу пшына, хэти iamам къызэрихыжын фае. Клэлэцкихэми гъэмэфэ тыгъэм зырырагъэгъеделэ хъуштэп, къимафэр имыккэу, гъатхэр е гъема-

фэр къызэрэмсырэр хэти ыгуу пытэу рерэубыт.

Къимафэм иаужырэ мазэ къихъагъэу макло, мэзаер гулаал, икъошхэ тыгъэгъазэм, щылэм афэдэу аш тлэклү зигъэлъеш шлоигъюу мэхьу. Аш фэдэ мафэхэм уашъом ынэжгэ зэу къызэххэхэе, ошьопщэ коренхэр сэпэшьо-шуцлэхэу чыгум къеклэххэзэ къышхъащэуцо. Щэч хэлэеп джашигъум къыблэ-къохъеплэ жыбыгъэу гүлэу къызычыхыкырэм ошх-осыр къызэрихыщтым. Ары мы мафэхэм зэрхъугъэр: фэбэ-

шкоу щылэ мазэм иаужырэ тхъамафэ къышыублагъэу, мэзаем и 4-м нэс щылагъэр кэгъожыгъэу къодыжыгъэ, мэзаем и 5-м иччэдэхъ нэгъуцузагъ, ошхи, ошбуу цэжъгъэй, чылгэ-чылгэуи ос плокэ пынгилэри къыхыгъэх. Мэзаер аужырэ къимэфэ маз, арьш, гулаал, зыщиц уахтээм диштэу зигъэпсимэ шлоигъу.

Шылпкээ, ини цыклуу япсауныгъэе анаху мэхъанэ зиэ ос фыжырбээ пхъапхъэр, аш диштэр щыргъукыр бэрэ тлэгъухэрэп, ау щылэ мазэм аш фэдэ мэфипши фэдиз къимэфэ шылпкээу къыхэфагъ. Мэзаем къышлэштири ошьогу лъагэм нэмымкэ зышлэрэ щылэп, мэзэ гүэгум зигъэлъешынкы, чылэми тифэмье же тишины ыльээкыщт. Ау сидэу чылопсым зигъэлъешынкы, мэфэ дэйи, чэшлайи аш илэп. Къимэфэ жыы къабзэр зылупшэним шохъэ-

шкохэль. Къимафэм щыргъукыр, отл-псытл къодыну щымитмэ, гур ёщэфы, къылхажахьо. Джащ пае тикъимафэ, аш хэхъэрэ мэзищым лъэшшу тафэраз, шъхъекуцыр къизгъэжкуу-кыре тыгъэу, уздэклижыщтыр озымыгъашэрэм ар фэдахэп.

Ошла, уицыгъуаза?

Къимэфэ мэфэ чылэм сыйдигъоки дэгьюо уфэ-
лагъэу, анахэу пльякю дэгьюо зыгъэфабэрэ лъэ-
къопылхъе пшыгъэу ухэ-
хан фае.

Джащ фэд, мы уахтээм гунэккэу ухэмыххээм на-
хышыл: пчэдэжжым шай стыр уешъомэ, тхуу та-
кыр зытель хъалыгъу бзыгъэр, адигэ къуаер е нэмымкэ къое лъэпк бзыгъэр пшыххэмэ, ахэм ткыышъолир зэфэдэкэе къагъэфэбэшт, уз гори къылпилкэн ыльэкъыштэп.

Щэдэгэгэ шхэгъум унэгэ тхъачэт (е чэт) лэлпсым уешъомэ, пкы гори дэпшхымэ, псау-
нагъэмкэ дэгью. Лэлпсым гур къеукъэбзы, къытфешлэ, нэгъу-кэ-
тыйхэм дэгьюо лоф ар-
гашлэ.

Щэхэкэ гъомылапхъэ-
ри къимафэм гум ештэ:
натрыф е фыгу пэстэ
стырир щэ гъэпштагъэм
хэльэу пшхымэ угъатхъэ.
Щиху лэпшыпсими къэн-
кэ жъапхъэр хэльэу дээл
ыкчи гъэткүгъошлуу.

Къимафэу тыкъэуицыжьыгъ

**Мэфэ ошла фабэхэу ишыагъэхэр зэу пици-
гъэгъупшиэжыщтыгъэх пльэгъурэм: ос фы-
жыбзэр зэфэдэкэе чылм теубгъуагъ, джы-
ри мыгумэккынэу етлупицыгъэу къесы.**

Клэлэцкихэу ар зыльээгъэхэр гушуагъэх. Зэрэгээшыгъэхэм фэдэу псынккэу ялэ щылэмэ къызашалын, гушло-чэф ма-
къээр къахэлуккэу, къыдэ-
зэрэхыгъэх. Осыр къесы, чылр фыжыбзэр къефа-
пэ. Ар хъарзынба!

Пшьэшэжжийн шхэ-
жжийн бэрэ егупшига-
тэхэп: Лыжъ щыргъукыр джадэ ауплэлэгъ. Афэлэн зэрэфаери Кулизар үү-
шыжьым агу къыгъэхийг, ядэж чьэжы, зы хала-
тышхо къэтабэ горэ къы-
хыгъ, щальгъ, ишарф къыхъ къыздиши, ыб зэ-
шшуахыкыгъ. Марат ыгуу къэ-
къэхийг пао щальэнэу, дырагъэштагъ. «Мары джыдэдэм къэзгээсэшт!» — ыли, къэлэ псынккэу цыклур ечъэжъагъ. Зэри-
лууагъэу, адигэ хъурышо паор нэрэ-лэрэм къигъэ-

сыгъ, Лыжъ щыргъукыр шхъэшагъэтэхъягъ. Джы ар чылэ плэжырэп — фэлгээ.

Клэлэцкихэу купыр тхъэ-
жъэу зэхэтэу мэджэгү, мэчэфы. Уси, орэди, къашуи къагъанэрэп.

Марат инанэ ытышым адэж къогъагъэу къэ-
къожыщтыгъ. Къаплъэ-

мэ, адигэ паор зыщыгъ плэмьешхо горэ къельэгъу, «хэт шуулаа ар?» ылозэ къельэхони. Къы-
лухъажыгъээм ыльэгъу гъэр гъашэхони: Лыжъ щыргъукыр джадэу сабийхэм дэгьюо ауплэлэгъэр къэ-
гүшүэштэхм фэдэу, илъ-
жээу щэбанэ, Марат ита-
тэ, иадигэ пао шхъащы-
сэу агузэгу итэгъ. «А си-
нанэ гущ, мыхэм агу къэ-
мымыкын щылэп», — ыли, пэло гъэшуагъэр Лыжъ щыргъукыр къызыхы-
жы, унэм рихъажыгъ.

Шэн дэгъухэм зафэтэгъасэ

Нахыжъым игъогупэ зэлчачырэп, къэуухэшь, благъэкы.

***

Нахыжъым сэлам ра-
хы, фэтэджых.

***

Нахыжъым къылорэм хэгүшүэхэрэп, едэлх, етланэ къылорэр къызиу-
хыкэ, утчээ ялэмэ раты.

***

Хылыэ ыыгъымэ, ла-
хыш, фагъэктутэ.

***

Тышхэ зыхыккэ тыгу-
шылэрэп: шхынэр гупсэ-
фэу ехыщт ыкчи ткүн
фае.

***

Цыфыр къылоплэу зи-
емылоу уизакью утлысэу
ушхэнэр тэрэзээп; пшхы-
рэм щыщ фэпшэинире е
хэгбэлээнир нахь тэрээ.

***

Сыд хъункии умышлэ-
рэм урмыгыгыши ишьып-
каплэ умышлэу.

***

Къылгот ныбдэгъум
зафэу, хъалэлэу дэзеку.

***

Мыхэр зээлэж
жъуэгъэ-
закъехэ зыхыккэ, цыф-
хэр къышхъохъопсэштых.

«Ахэр сэ згъэткъоштых!»

Мылэрысэр зиклэсэ Дэ-
нэф цыклюм зыхигъенахъэу
мылэрысэшхор ышхыщтыгъ.
Зэрэмхыкыгъэр зышлэ-
рэ ныр къэгумэхъигъ, «мик-
робхэр телъишь, сицыклю,

къысэти сэгъэтхыкы», —
ыулагъ. Дэнэф гумэхъигъа-
хэр: «мам, микробхэр сэ-
цэхэмкэ згъэткъоштых!»
— ыли, мылэрысэм зыхи-
гъэнэжъигъ.

Сабийхэм ядуай

Еджэкэ шъэожъые пчэдэжхыкыр къызыхылэти,
зытхъакылээм зэрихабзэу ильэдагъ, ау къыкъижырэп.
«А Дамир, урокыр рагъэжэфэ мыш уитынта, сыда
ипшыхъэрэп?» — ыли ныр джагъэ. Клэлэр къекую-
жы: «Мам, умыгумэл, тхъамэфэ реным гупсэ-
фэу сэвэрэхэтэнэу сцэхэр мыр яплэу слъэкъигъэх,
мары сыкъекъижы».

Нэкүубгъор зыгъэхъазырыгъэр МАМЫРЫКЬО Нуриет.

Баскетбол

Апэрэ чыпIитфым хэфэшт

«Динамо-МГТУ» Мыекъуапэ — «Тамбов» Тамбов хэку — 79:87 (21:16, 15:27, 25:24, 18:20).

Мэзаем и б-м Мыекъуапэ щызэдешлагъэх.

«Динамо-МГТУ»: Чичайкин — 7, Суслов — 4, Рябов — 10, Александров — 9, Гапошин — 7, Чаленко, Милютин — 9, Еремин — 8, Князев — 11, Кочнев — 14.

Урысыем баскетболымкэ изэнэкъоюу суперлигэм иятлонэрэ куп щыкъорэм Мыекъопэ «Динамо-МГТУ-р» Тамбов хэкум иклубэу «Тамбовым» щыукъагь. Ешэгъур Адыгейим испортсменхэм дэгъоурагъэжьагь, ау ятлонэрэ едзыгъор «Тамбовым» юхыгъ. Теконогъэм еклурэ гъогур хъаклэхэм нахь псынкэу къагъотыгъ.

Пэшорыгъэш зэнэкъоюм апэрэ чыпIи 5-р къыщыдээыхыщхэм «Динамо-МГТУ-р» ахэфэштэу тэлтыйтэш, гумэкъыгъо щылэп. Илья Александровыр, Артем Гапошиныр, Николай Ереминиры, нэмийкхэри финалым дэгъоу щешэнхэ альэкъышт.

«Тамбовым» хэтэу Загретдиновым очко 27-рэ Мыекъуапэ къыщихыгъ, Малейко

— 15. Ашкэ къатомэ тшоигъор баскетбол клубыр апэрэ чыпIэм фэбэнэным зэрэхэхъазырыр ары. Хягъэм лэгуаор бэрэ изынзэрэ ешлаклохэр «Тамбовым» хэтий.

ЧыпIэу зыдэштыхэр

1. «Барнаул» — 30
2. «Тамбов» — 29
3. «Металлург» — 28
4. «Чебоксарсие Ястребы» — 27
5. «Динамо-МГТУ» — 26
6. «Динамо» Ст — 24
7. «ЧелБаскет» — 24
8. «Русичи» — 22
9. «Нефтехимик» — 20
10. «Барс-РГЭУ» — 20
11. «Мицубаскет» — 20.

«Динамо-МГТУ-м» ешэгъуи 10 къыхыгъ, 6-р шуахыгъ. Мэзаем и 9-м «Динамо-МГТУ-р» «Мицубаскет», Липецк хэку, Мыекъуапэ щылкъеэшт.

Зэхэзыщагъэр
ыкIи къыдэзыгъэкъирэр:
Адыгэ Республиком лъэпкэ Иофхэмкэ, Иэкъыб къэралхэм ачыпсурэ тильэпкэгъухэм адьрялэ зэхэзыгъэмкэ ыкIи къэбар жыгъэм иамалхэмкэ и Комитет

Адресыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэштыхэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм къаихырэр А4-кIэ заджэхэрэ тхъапхэу зипчагъэкIэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахь цыкIунэу щытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхъагъэхэр редакцием зэхэгъэкложыхъ. E-mail: adygoe@mail.ru

Зыщаушыхъятыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын Иофхэмкэ, телерадиокъэтынхэмкэ ыкIи зэлъыгъыкэ амалхэмкэ и Министерствэ и Темир-Кавказ чыпIэ гъэйорышлал, зираушыхъятыгъэ номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зыщаухытэрэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкIэмкIи
пчагъэр
4467
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 256

Хэутынум узцыкIэтхэнэу щыт уахтэр
Сыхьатыр 18.00
Зыщаухытхэгъэхэу
уахтэр Сыхьатыр 18.00

Редактор
шъхьайэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шъхьайэм
игуадзэр
Мэцлээкъо С. А.

ПшъэдэкIыж зыхырэ секретарыр
Тхъаркъохъо А. Н.

Гандбол

«Адыифым» иуштэйн

Суперлигэм хэт бзыльфыгъэ гандбол командэхэм язичэзыу ешэгъухэм гумэкъыгъуабэ къитфаахыгъ.

ЗэлукIэгъухэр

«Университет» Ижевск — «Ставрополь» Ставрополь — 32:29 (15:17), «Луч» Москва — «Динамо-Синара» Волгоград — 21:25 (10:13).

Мыекъопэ гандбол клубэу «Адыифым» я 7 — 8-рэ чыпIэхэм афэбанэштыгъ шхъяа, ыуж къинэштыгъэхэр лъэкъутэх. «Ставропольем» тышыгугыгъ, ау зэлукIэгъур Ижев-

скэ къыщихыгъэп. Апэрэ едзыгъом 17:15-у щытекъяагъами, зэлукIэгъур «Университетым» ыхыгъ. «Ставропольем» ебгъашэмэ, «Университетым» хягъэм лэгуаор ятлонэрэ едзыгъом нахьыбэрэ ридзагъ.

«Динамэр» Москва зыщешлэм, «Лучым» текъяагъ. Аш фэдэ къэхыр «Адыифым» ифедэп. Адыгейим игандбол клуб Волгоград, Уфа ашешлэшт. ЗэлукIэгъухэр зышуахыкъэ, я 11-рэ чыпIэм нэс къизеклеклошт.

Футбол

Ярэпээсэныгъэ хагъахъо

Урысыем футболымкэ иапшьэрэ куп хэт командэхэм 2020 — 2021-рэ ильэс ешэгъур мэзаем и 27-м рагъэжэжышт.

Хэгъэгум изэнэкъоюу зыфагъэхъазырзэ, упплэкүн зэлукIэгъухэр командэхэм зэхашац.

Ешэгъухэр

«Спартак» — «Шахтер» Беларусь — 2:1, «Арсенал» — «Вележ» Босниер ыкIи Герцоговинэр — 3:3, «Химки» — «Чайка» — 2:0, «Локомотив» — «Эстерсун» Швециер — 4:0, «Динамо» — «Рубин» — 3:2. Аужырэ та-къикъым Н. Комличенкэм ящэнэрэ лэгуаор хягъэм дидзагъ. «Спартак» — «Рига» Латвиир — 4:0.

Адыгэхэм ятарихъ къалэу Шъачэ икомандэ Тыркуем зынгэхъазыры. Упплэкүн зэлукIэгъухэр мы мафэхэм ишэтихъ. «Ахмат» Грозный, Москва икомандэхэм, нэмийкхэм адешлэшт.

«Краснодар» итренер шъхьайэр Мурад Мусаевым къызэриуагъэу, Европэм и Кубок фэгэхъыгъ эзлукIэгъур «Динамо» Загреб дыришт. Зэнэкъоюур мэзаем и 18-м Краснодар щыклошт. Ятлонэрэ ешэгъур мэзаем и 25-м Загреб щызэхашшт. Теконогъэр къыдээхъырэр финалым и 1/8-м хэхъашт.

Испанием, Тыркуем, фэшхъяф къэралхэм тикомандэхэр ашешлэхээ, Урысыем изэнэкъоу зыфагъэхъазыры.

НэкIубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛъ Нурбай.